

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ANKARA ÇANKAYA BELEDİYESİ
2017 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2018

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ	1
2.	DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	3
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	3
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	3
5.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI	5
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	9
7.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	10
8.	EKLER.....	32

TABLÖLÄR LİSTESİ

Tablo 1:Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu	1
Tablo 2: Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu	2
Tablo 3:İnfaz Edilmeyen Sayıştay İlamları Tablosu	28
Tablo 4:Mevzuata Aykırı Taşınmaz Tahsis Tablosu	30

1. KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

Çankaya Belediyesi Başkanlığı, 5018 sayılı Kanuna tabi olup, bütçesi mahalli idare bütçesi içinde yer almaktadır.

Belediyenin, bütçe ve mali işlemlerinin hangi esaslara göre yapılacağı 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinde belirtilmektedir. Kurumun muhasebe ve kayıt düzeni ile üretilen raporlar, defter ve cetveller yukarıda adı geçen yönetmeliğe göre oluşturulmuştur. Ayrıca kurumun ürettiği mali tablolar, adı geçen Yönetmelik'in ilgili maddelerinde geçen defter, cetvel ve tablolardan oluşmaktadır.

Çankaya Belediyesi Bütçesi Belediye Meclisi kararıyla yürürlüğe girer. Belediyede toplam 28 harcama birimi bulunmaktadır. Çankaya Belediyesinin muhasebesi Mali Hizmetler Müdürlüğü, Bütçe ve Muhasebe Bölüm sorumluluğunda UNIVERSAL muhasebe programı kullanılarak tutulmaktadır.

Muhasebe sisteminden çıkan ayrıntılı mizan her ay Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü'nce oluşturulan Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemine (KBS) yüklenmektedir.

Tablo 1: Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu

BÜTÇE GİDERİNİN TÜRÜ	2015	2016	2017
	TL	TL	TL
PERSONEL GİDERLERİ	146.643.361,59	160.333.835,82	179.224.219,44
SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA DEVLET PRİMİ GİDERLERİ	26.264.035,51	29.897.397,97	32.110.606,14
MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	209.770.493,25	277.926.842,21	337.351.606,87
FAİZ GİDERLERİ	1.944.145,43	1.065.166,48	490.088,79
CARİ TRANSFERLER	9.994.221,77	11.925.821,20	14.426.824,99
SERMAYE GİDERLERİ	59.961.192,07	92.754.868,65	71.578.227,10
SERMAYE TRANSFERLERİ	52.581.155,25	46.500.000,00	0,00
Borç Verme	0,00	0,00	41.999.875,00
BÜTÇE GİDERLERİ TOPLAMI	507.158.604,87	620.403.932,33	677.181.448,33

Tablo 2: Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu

Hesap Kodu	Ekonomik Kod	BÜTÇE GELİRİNİN TÜRÜ	2015	2016	2017
			TL	TL	TL
800	01	Vergi Gelirleri	239.004.823,84	259.734.462,72	279.847.215,94
800	03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	45.393.667,75	52.770.956,38	69.809.743,93
800	04	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	356.542,75	0,00	0,00
800	05	Diğer Gelirler	221.430.236,21	229.387.227,35	256.914.317,78
800	06	Sermaye Gelirleri	43.204.661,94	32.366.940,07	52.427.761,79
BÜTÇE GELİRLERİ TOPLAMI (A)			549.389.932,49	574.259.586,52	658.999.039,44
BÜTÇE GELİRLERİNDEN RET VE İADELER					
810	01	Vergi Gelirleri	554.296,18	664.515,08	615.003,90
810	03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	261.861,58	100.535,70	352.512,78
810	05	Diğer Gelirler	387.197,61	1.132.837,19	451.145,67
810	06	Sermaye Gelirleri	245.700,00	0,00	158.801,77
BÜTÇE GELİRLERİNDEN RET VE İADELER TOPLAMI (B)			1.449.055,37	1.897.887,97	1.577.464,12
NET BÜTÇE GELİRİ (A - B)			547.940.877,12	572.361.698,55	657.421.575,32

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile usul ve esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Kasa sayım tutanağı,
- Banka mevcudu tespit tutanağı,
- Alınan çekler sayım tutanağı,
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,
- Teminat mektupları sayım tutanağı,
- Değerli kağıtlar sayım tutanağı,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,
- Faaliyet sonuçları tablosu veya gelir tablosu.

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle

gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Gider Taahhütleri Hesabı İle Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabının Kullanılmaması

Çankaya Belediyesinin 2017 yılı içerisinde ihale sonucunda imzaladığı sözleşmeler bulunmasına rağmen Gider Taahhütleri Hesabı ile Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabını kullanmadığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 449/1' inci maddesinde;

“İhale mevzuatına göre, ihale işlemleri tamamlanarak mal ve hizmet alımı ve yapım işleri için yapılan sözleşmelere ilişkin olarak hazırlanan ihale dosyasının iki nüshası düzenlenecek ilk hakedişle birlikte muhasebe birimine verilir. Muhasebe birimince bu sözleşmelere dayanılarak taahhüt tutarı, taahhüt kartına yazılır ve gider taahhütleri hesabına kaydedilir.”

Denilmektedir.

Aynı Yönetmelik'in 450/1' inci maddesine göre yılı için geçerli sözleşmeler ile ertesi mali yıl veya yıllara geçerli olmak üzere yapılan sözleşmelere dayanılarak girişilen ve mevzuatı gereğince bunlara ilave edilen taahhüt tutarlarıyla bunlardan yerine getirilenler ve feshedilenlerin sözleşme fiyatlarıyla izlenmesi için 920 Gider Taahhütleri Hesabının kullanılacağı belirtilmekte, hesabın işleyişi ise 451' inci maddede açıklanmaktadır.

Diğer taraftan, adı geçen Yönetmelik'in 452' nci maddesinde ise 921 Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabının da gider taahhütleri hesabına borç ve alacak yazılan tutarların kaydedilmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yönetmelik'in ilgili maddelerinden anlaşılacağı üzere bir idare ihale sonucunda sözleşme imzaladığı zaman giriştiği taahhüt tutarını bu hesapta kaydetmelidir. Ancak Çankaya Belediyesinin 2017 yılı içerisinde 920 Gider Taahhütleri Hesabı ve 921 Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabını hiç kullanmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; "2018 yılında ilgili hesaplar kullanılmaya başlanılacaktır." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında, söz konusu hesapların 2018 yılında kullanılmaya başlanacağını belirtmiştir.

Dolayısıyla, idarenin 2017 yılında yüklendiği birçok taahhüt bulunmasına rağmen 920 Gider Taahhütleri Hesabı ile 921 Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabı kullanılmamıştır.

Bulgumuzda belirtilen hata, kurumun mali tablolarında “Taahhüt Hesapları” hesap grubunun doğruluğu ve güvenilirliğini olumsuz etkilemektedir.

BULGU 2: Katma Değer Vergisine Tabi Olan Bazı Mal ve Hizmetlere İlişkin Gerekli Kayıtların Yapılmaması

Çankaya Belediyesinin 2017 yılı içerisinde ticari faaliyette bulunan bütçe içi işletmeleri bulunmasına rağmen bu yerlere ilişkin harcamalarını doğrudan 191 İndirilecek KDV Hesabına kaydetmeyip doğrudan giderleştirdiği tespit edilmiştir.

KDV Kanunu'nun 1/3-g maddesine göre genel ve katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birliklere, üniversitelere, dernek ve vakıflara, her türlü mesleki kuruluşlara ait veya tabi olan veyahut bunlar tarafından kurulan veya işletilen müesseseler ile döner sermayeli kuruluşların veya bunlara ait veya tabi diğer müesseselerin ticari, sınai, zirai ve mesleki nitelikteki teslim ve hizmetleri KDV'ye tabidir. Aynı Kanunun “Vergi İndirimi” başlıklı 29/1 maddesine göre ise mükellefler, yaptıkları vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan katma değer vergisinden bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça, faaliyetlerine ilişkin olarak kendilerine yapılan teslim ve hizmetler dolayısıyla hesaplanarak düzenlenen fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen katma değer vergisi ve ithal olunan mal ve hizmetler dolayısıyla ödenen katma değer vergisini indirebilirler. Ancak, Kanun'un 30/a maddesine göre vergiye tabi olmayan veya vergiden istisna edilmiş bulunan malların teslimi ve hizmet ifası ile ilgili alış vesikalarında gösterilen veya bu mal ve hizmetlerin maliyetleri içinde yer alan katma değer vergisinin indirimi mümkün değildir. Ayrıca, KDV Kanunu'nun 33/1' inci maddesine göre de bu Kanuna göre indirim hakkı tanınan işlemlerle indirim hakkı tanınmayan işlemlerin bir arada yapılması halinde, fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen Katma Değer Vergisinin ancak indirim hakkı tanınan işlemlere isabet eden kısmı indirim konusu yapılır. Bu hüküm ve açıklamalar çerçevesinde, belediyenin vergiye tabi mal teslimi ve hizmet ifaları üzerinden hesapladığı KDV'den, KDV Kanunu'nun 29, 30/a ve 33' üncü maddeleri uyarınca yalnızca bu mal teslimi ve hizmet ifalarına ilişkin olarak yüklenilen KDV' yi indirmesi mümkündür.

Ayrıca Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 153/2' inci maddesine göre Mahalli idareler, bir bedel karşılığı satmak üzere ürettikleri mal veya hizmetin üretim

girdisi olarak satın aldıkları mal veya hizmetlere ilişkin olarak ödemiş oldukları Katma Değer Vergisini indirim konusu yaparlar. Bunun dışında kurumun satışa konu olmayan kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın alınmış mal veya hizmet için ödenen Katma Değer Vergisi indirim konusu yapılmaz ve bu tutarlar ilgili gider hesabı veya varlık hesabına yapılacak muhasebe kaydında maliyet bedeline ilave edilir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere belediye tarafından yapılan ve gelir getirici nitelikte olan harcamalar için KDV indirilir. Bundan dolayı bu harcamalar üzerinden indirilen KDV tutarı için muhasebede 191 İndirilecek KDV Hesabı kullanılır.

Ancak Çankaya Belediyesinin 2017 yılı içerisinde ticari faaliyette bulunan bütçe içi işletmeleri bulunmasına rağmen 191 İndirilecek KDV Hesabını kullanmayıp bu yerlere ilişkin harcamalarını doğrudan giderleştirdiği tespit edilmiştir. Bunun sonucunda 191 İndirilecek KDV Hesabı gerçeği yansıtmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında; "Konuya ilişkin gerekli tedbirler alınacaktır." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında, bulgumuzda belirtilen tespitlerle ilgili gerekli tedbirlerin alınacağını belirtmiştir.

Dolayısıyla, 2017 yılında 191 İndirilecek KDV Hesabında hataya sebep olunmuştur.

Bulgumuzda belirtilen hata, kurumun mali tablolarında "Diğer Dönen Varlıklar" hesap grubunun doğruluğu ve güvenilirliğini olumsuz etkilemektedir.

BULGU 3: Tahsis Edilen Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarına Alınmaması

Belediyenin 2017 yılı içerisinde tahsis ettiği 4 adet binanın, Net Değer Hesabı'na kaydedilmek suretiyle muhasebe kayıtlarına alınmadığı anlaşılmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde 252 Binalar Hesabı 192' nci ve 193' üncü maddelerde açıklanmıştır. "*Hesabın Niteliği*" başlıklı 192' nci maddesinde aynen:

"Binalar hesabı, eklenti ve bütünleyici parçaları dâhil olmak üzere, kamu idarelerinin mülkiyetinde bulunan binalar ile bunlardan tahsise konu edilenlerin izlenmesi için kullanılır."

Denilmektedir.

Hesabın İşleyişi başlıklı 193' üncü maddesinde hesaba ilişkin borç ve alacak kayıtları gösterilmiştir. Maddenin alacak kayıtlarının açıklandığı ilgili fıkrasında aynen:

“(7) Tahsise konu edilen binalar tahsis eden kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince kayıtlı değer üzerinden bu hesaba alacak, 500-Net Değer Hesabına borç kaydedilir. Ayrıca, varlığa ilişkin ayrılmış amortisman tutarı 500-Net Değer Hesabına alacak, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedilir.”

Denilmektedir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükmü gereği belediyenin tahsis ettiği taşınmazları muhasebe birimince kayıtlı değeri üzerinden Binalar Hesabına alacak ve Net Değer hesabına borç, ayrılmış amortisman tutarının ise Net Değer Hesabına Alacak, Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydetmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "İlgili taşınmazların muhasebe kayıtlarında izlenilmesine başlanılacaktır." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında, tahsis edilen taşınmazlar için ilgili hesapların kullanılacağını belirtmiştir.

Dolayısıyla, 2017 yılında 252 Binalar Hesabı ve 500 Net Değer Hesabında hataya sebep olunmuştur.

Bulgumuzda belirtilen hata, kurumun mali tablolarında “Maddi Duran Varlıklar” hesap grubu ile “Net Değer” hesap grubunun doğruluğu ve güvenilirliğini olumsuz etkilemektedir.

BULGU 4: Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında Kayıtlı Olan Tutarlardan Geçici Kabulü Yapılanların İlgili Maddi Duran Varlık Hesabına Aktarılmaması

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 204' üncü maddesine göre yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerin; geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hallerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte, diğer hallerde işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin düzenlendiği tarihte, ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılıncaya kadar izlenmesi için 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı kullanılır.

Aynı yönetmelik'in 205' inci maddesinde ise hesabın işleyişi açıklanmaktadır.

Yönetmelik'in ilgili maddelerinden anlaşılacağı üzere 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı geçici kabule kadar kullanılır. Geçici kabul sonrasında ise ilgili maddi duran varlıklara aktarmalar yapılır.

Çankaya Belediyesi'nde 2017 yılı içerisinde 935.114,60 TL lik geçici kabulü yapılmış iş bulunmasına rağmen 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının hiç alacak çalıştırılmadığı ve aktarılması gereken hesaplara aktarma yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; "Yatırımcı birimler ile muhasebe birimi arasında işbirliği artırılarak muhasebe kayıtlarının zamanında gerçekleşmesi sağlanacaktır." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında, ilgili birimler arasında işbirliğini arttırarak muhasebe kayıtlarının zamanında gerçekleşeceğini belirtmiştir.

Dolayısıyla, 2017 yılında 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında 935.114,60 TL hataya sebep olunmuştur.

Bulgumuzda belirtilen hata, kurumun mali tablolarında "Maddi Duran Varlıklar" hesap grubunun doğruluğu ve güvenilirliğini olumsuz etkilemektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Ankara Çankaya Belediyesi 2017 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde belirtilen hesap grupları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMEYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Diğer Hazır Değerler Hesabının Kullanılmaması

Çankaya Belediyesinin 2017 yılı içinde kasadan bankaya para aktarma işlemleri bulunmasına rağmen 108 Diğer Hazır Değerler Hesabının kullanılmadığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 108 Diğer Hazır Değerler Hesabının İşleyişi başlıklı 71' inci maddesinde;

“ (1) Kasa ihtiyacı için bankadan çekilecek paralar için veznedar adına düzenlen çek tutarları ve bunlardan tahsil edilip kasa varlığına dâhil edilen tutarlar bu hesaba kaydedilir.

(2) Kasa fazlası paraların veznedarla bankaya gönderilmesi ve bu tutarların bankaca tahsil edildiğini gösteren banka hesap özet cetvelinin alınması üzerine bu hesap kullanılır.

(3) Tahsil edilen dövizler ve miktarı Maliye Bakanlığınca genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için belirlenen tutarı aşan kişilere ait dövizler, kurum hesabının bulunduğu banka şubesi nezdinde açtırılacak döviz tevdiat hesabına gün sonlarında yatırılır.

(4) Muhasebe birimlerince bir gün içerisinde tahsil edilen dövizlerden bankaya yatırılması gerekenler düzenlenecek üç nüsha teslimat müzekkeresi ile bankaya gönderilir. Dövizler teslimat müzekkeresi ile veznedenden çıkarıldığı ve söz konusu tutarın bankaya yatırıldığı anlaşılacağı zaman ilgili kayıtlar yapılır.”

Denilmektedir.

Çankaya Belediyesi'nin, 71' inci maddede sayılan işlemlerden 108 Diğer Hazır Değerler Hesabının kullanılmasını gerektiren 1 ve 2' inci sıradaki işlemleri yapmasına rağmen bu hesabı kullanmadığı tespit edilmiştir.

Hazır değerlerin (para, çek vb.) kasadan çıkıp, banka hesabına geçinceye kadarki süreçte oluşabilecek risklerin karşılanabilmesi için anılan hesabın düzenli kullanılması önem arz etmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Muhasebe sisteminde gerekli düzenlemeler yapılarak hesap kullanılmaya başlanılacaktır." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında özetle, muhasebe sisteminde gerekli

düzeltilmelerin yapılarak söz konusu hesabın kullanılmaya başlanacağını belirtmiştir.

Dolayısıyla, 2017 yılında 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı kullanılması gerekirken kullanılmamıştır.

Bulgu konusu sonraki denetimlerde izlenecektir.

BULGU 2: Kiraya Verilen Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında İzlenmemesi

Çankaya Belediyesinin 2017 yılı mali tablolarında 990 Kiraya Verilen Duran Varlıklar ile 999 Kiraya Verilen Duran Varlıklar Karşılığı hesaplarının yer almadığı, dolayısıyla Belediye tarafından kiraya verilen duran varlıkların ilgili hesaplarda izlenmediği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "990 - Kiraya verilen duran varlıklar hesabı" ile ilgili 475 (1) maddesinde;

"Bu hesap kurumun, bilançolarında kayıtlı duran varlıklardan kiraya verilenlerin izlenmesi için kullanılır" ifadesi yer almaktadır.

Yine aynı Yönetmelik'in 476 (1) maddesinde;

"Kiraya verilen duran varlıklar hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda gösterilmiştir:

a) Borç

1 – Kiraya verilen duran varlıklar, kayıtlı değerleri üzerinden bu hesaba borç, 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına alacak kaydedilir.

b) Alacak

1 – Kiraya verilen duran varlıklardan kira süresi sona erenler kayıtlı değerleri üzerinden bu hesaba alacak, 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı hesabına borç kaydedilir." hükmü yer almaktadır.

Çankaya Belediyesinin 2017 yılı içerisinde toplam 19 adet 382.341.817,00 TL değerinde kiraya verdiği duran varlıkları ilgili hesaplarda izleyerek, yukarıda açıklanan yönetmelik hükümlerine uygun işlem yapılması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "2018 yılında ilgili hesaplar kullanılmaya başlanılacaktır." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında, söz konusu hesapların 2018 yılında kullanılmaya başlanacağını belirtmiştir.

Dolayısıyla, 2017 yılında 990 Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabı ile 999 Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabında 382.341.817,00 TL hataya sebep olunmuştur.

Bulgu konusu sonraki denetimlerde izlenecektir.

BULGU 3: Kişilerden Alacaklar Hesabının Eksik Çalıştırılması

Çankaya Belediyesinin Sayıştay ilamları sonucunda kesinleşen tutarları 140 Kişilerden Alacaklar Hesabına faizsiz kaydettiği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 140 Kişilerden Alacaklar Hesabının İşleyişi başlıklı 112' nci maddesinde;

“Kişilerden alacaklar hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda gösterilmiştir.

a) Borç

1) Bütçe giderleri hesabına borç kaydedilmek suretiyle fazla ve yersiz verildiği, gerek yılı içerisinde, gerekse yılı geçtikten sonra tespit edilenler; Sayıştay ve mahkemelerce tazmin hükmedilenler ile zamanaşımına uğratılan alacaklardan dolayı Sayıştay tarafından sorumluları adına tazmin hükmedilen tutarlar bu hesaba borç, tahsilinde bütçeye gelir kaydedilmek üzere 600-Gelirler Hesabına alacak kaydedilir.

...

11) Bu hesapta kayıtlı alacaklar için tahakkuk ettirilen faiz tutarları bu hesaba borç, 600-Gelirler Hesabına alacak kaydedilir.”

Denilmektedir.

Yönetmelik'in ilgili maddesinden anlaşılacağı üzere Sayıştay nezdinde tazmin hükmedilen tutarlar sorumlularından tahsil edilmek amacıyla 140 Kişilerden alacaklar Hesabına kaydedilmektedir. Yine aynı maddede kaydedilen alacaklar için tahakkuk ettirilen faiz tutarlarının da 140 Kişilerden Alacaklar Hesabında izleneceği belirtilmiştir.

Ancak Çankaya Belediyesinin 2017 yılı hesapları incelendiğinde Sayıştay ilamları sonucu 140 Kişilerden Alacaklar Hesabına kaydedilip bu alacaklar için işleyen faizlerin aynı

hesapta izlenmesi gerekirken hiçbir surette izlenmediği tespit edilmiştir. Bunun sonucunda 140 Kişilerden Alacaklar Hesabı gerçeği yansıtmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında; "İlgili hesaba tahakkuk eden faiz tutarları kaydedilecektir." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında, tahakkuk eden faiz tutarlarının söz konusu hesaba kaydedileceğini belirlemiştir.

Bulgu konusu sonraki denetimlerde izlenecektir.

BULGU 4: Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabının Hatalı Kullanılması

Çankaya Belediyesinin işçilerin idare aleyhine açtığı dava sonucu kaybedip icra dairesine ödediği borçları hatalı olarak 132 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabına kaydettiği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 132 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabının niteliğinin açıklandığı 101' inci maddesine göre Bu hesap, ilgili mevzuatına dayanılarak vadesi bir yılın altına inmiş olanlar ile sınırlı olmak üzere nakit olarak verilen borçlardan kaynaklanan alacaklar ile duran varlıklar ana hesap grubu içindeki kurumca verilen borçlardan alacaklar hesabında kayıtlı alacaklardan dönem sonunda vadesi bir yılın altına inenler ve bunlardan tahsil edilen, terkin edilen veya takibe alınanların izlenmesi için kullanılır.

Aynı Yönetmelik'in 102' nci maddesinden hesabın işleyişi açıklanmıştır.

Yönetmelik'in ilgili maddelerinden anlaşılacağı üzere 132 nolu Hesabın çalıştırılabilmesi için idarenin ilgili mevzuata dayanarak nakit olarak borç vermesi ve bu borcun vadesinin 1 yılın altında olması gerekmektedir.

Ancak Çankaya Belediyesinin 2017 yılı hesapları incelendiğinde 132 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabında 47.035,35 TL tutar olduğu ve bu tutarın herhangi bir borç verme işlemi sonucunda kaynaklanmadığı tespit edilmiştir. Bu kaydın mahiyetine bakıldığında belediyenin geçmişte işçilerine icra sonucu yaptığı ödemeler bu hesaba kaydedilmiş ve geçmiş yıllardan bu yana bakiye vererek günümüze kadar gelmiştir.

Bundan dolayı 132 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabı Belediyenin bilançosunda hiç çalışmaması gerekirken 47.035,35 TL borç bakiyesi vermiştir.

Kamu idaresi cevabında; "Söz konusu hesap bakiyesi düzeltilecektir." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında, söz konusu hesap bakiyesinin düzeltilceğini belirtmiştir.

Bulgu konusu sonraki denetimlerde izlenecektir.

BULGU 5: Tahakkuk Eden Vadeli Mevduat Faizinin Eksik Kayıt Edilmesi

Çankaya Belediyesinin 2017 yılı içinde vadeli mevduat hesaplarında tahakkuk eden faizleri 600 Gelirler Hesabına stopaj kesintisi sonrası net tutar olarak kaydettiği tespit edilmiştir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Gayri Safilik İlkesi" başlıklı 39' uncu maddesine göre; gelir ve giderler, herhangi bir düzenleme veya standart ile aksi kararlaştırılmadıkça netleştirilmeden kaydedilir. Çankaya Belediyesi'ne ait vadeli mevduat hesapları için tahakkuk eden faizin, stopaj yapılmamış haliyle 600 Gelirler Hesabına kaydedilmesi gerekirken vergi kesintisi sonrası net haliyle kaydedildiği tespit edilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 6' ncı maddesinde Faaliyet Sonuçları Tablosunun ilkeleri düzenlenmiştir. İlgili maddenin birinci fıkrasında:

"Genel yönetim muhasebesinde faaliyet sonuçları tablosu ilkelerinin uygulaması aşağıda açıklanmıştır: a) Kamu idarelerinin faaliyetlerine ilişkin gelir-gider işlemleri, tahakkuk esasına dayalı olarak gelir ve gider hesaplarında izlenir. Gelir ve gider hesapları, bütçe ile ilgili olsun veya olmasın, genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri gereği tahakkuk eden her türlü gelir ve giderin kaydına mahsustur.

..."

Denilmektedir.

Ayrıca Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "600 Gelirler Hesabı" başlıklı 368' inci maddesinde; bütçe ile ilgili olsun veya olmasın Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenen uluslararası genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine göre tahakkuk eden her türlü gelirin 600 Gelirler Hesabında izlenmesi gerektiği ve "800 Bütçe Gelirleri Hesabı" başlıklı 382' inci maddesinde; mevzuatı gereğince bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben yapılan tahsilatların 800 Bütçe Gelirleri Hesabında izlenmesi gerektiği belirtilmiştir.

Ancak Çankaya Belediyesi 2016 yılı Sayıştay Raporunda da bu konuda tenkit edilmesine rağmen vadeli mevduat hesapları için tahakkuk eden faizlerin stopaj kesintisi sonrası oluşan net tutarı hem 600 Gelirler Hesabına hem de 800 Bütçe Gelirleri Hesabına kayıt edilmiştir. Belediye 2017 yılı itibarıyla 1.561.100,12 TL brüt faiz geliri elde etmesine rağmen 600.05.01.09.03 Mevduat Faizleri Hesabında 1.325.070,55 TL kayıt yapılmıştır. Kısaca 2017 yılsonu itibarıyla 600 Gelirler Hesabına 236.029,57 TL lik eksik kayıt yapılmıştır. Gayri safilik ilkesine aykırı işlem yapılması faaliyet sonuçlarının hatalı olmasına neden olmuştur.

Yukarıda yer verilen Yönetmelik hükümlerinden açıkça anlaşılacağı üzere, tahakkuk eden faiz gelirleri 600 Gelirler Hesabına tahakkuk esasına göre gayrisafi tutar üzerinden; 800 Bütçe Gelirleri Hesabına ise nakit esasına göre stopaj yapıldıktan sonraki net tutar üzerinden ve stopaj kesintisinin 630 Giderler Hesabına kayıt edilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Muhasebe yönetmeliğine göre ilgili hesaplar kullanılmaya başlanılacaktır." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında, söz konusu hesapların yönetmeliğe göre kullanılmaya başlanacağını belirtmiştir.

Bulgu konusu sonraki denetimlerde izlenecektir.

BULGU 6: Tahakkuk Eden Uzun Vadeli Faiz Borçları İçin Gider Tahakkukları Hesabının Kullanılmaması

Çankaya Belediyesinin 2017 yılından sonraki döneme ait olan uzun vadeli faiz borçlarını 481 Gider Tahakkukları Hesabı'nda takip etmediği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin '481 Gider tahakkukları Hesabının Niteliği' başlıklı 338' inci maddesine göre uzun vadeli iç ve dış mali borçlar hesap gruplarında izlenmeyen; tahakkuk etmiş giderlerden kaynaklanan ancak, içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden dönemden sonraki dönemlerde ödenebilir duruma gelecek olan borçların izlenmesi için 481 Gider Tahakkukları Hesabı kullanılır.

Aynı Yönetmelik'te hesabın işleyişinin anlatıldığı 339' uncu maddesinin (2) inci fıkrasında;

"Uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içindeki hesaplarda yer alan iç ve dış mali borçlar için ay sonlarında hesaplanan ve içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden

dönemden sonraki dönemlerde ödenecek olan işlemiş faiz giderleri bu hesaba kaydedilir. Aralık ayına ait olarak tahakkuk ettirilen faiz gideri borçlarından takip eden faaliyet döneminden sonraki dönemlerde ödenmesi gerekenler geçici mizandan önce bu hesaba kaydedilir.”

Denilmektedir.

Mevzuatın ilgili hükümlerinden anlaşılacağı üzere faaliyet döneminden sonraki dönemlerde ödenecek olan işlemiş faiz tutarları 481 Gider Tahakkukları Hesabında takip edilir.

Çankaya Belediyesinin 2017 yılı hesap ve işlemlerinin incelenmesi sonucunda 2017 yılından sonraki yıllar için 205.836,82 TL’lik faiz borcu bulunmasına rağmen 481 Gider Tahakkukları Hesabının kullanılmadığı tespit edilmiştir. Bunun sonucunda 481 Gider Tahakkukları Hesabı 205.836,82 TL eksik çalışarak mali tabloların doğru ve güvenilirliğini etkilemiştir.

Kamu idaresi cevabında; "Hesaplamaların tamamlanmasının takiben düzeltme kaydı yapılacaktır." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında, söz konusu hesapta gerekli düzeltmelerin yapılacağını belirtmiştir.

Bulgu konusu sonraki denetimlerde izlenecektir.

BULGU 7: 775 Sayılı Gecekondu Kanunu Hükümlerine Göre Oluşturulması Gereken Fon Hesabının Oluşturulmaması

775 sayılı Gecekondu Kanunu’nun “Fonların teşkili ve kullanılması” başlıklı 12’nci maddesinde; belirtilen kaynaklardan sağlanacak gelirlerin, Türkiye Emlak Kredi Bankasında, ilgili belediyeler adına açılacak özel hesaplarda toplanacağı, 13’üncü maddesinde ise bu fonlarda toplanan paraların nerelerde kullanılması gerektiği açıklanmıştır.

775 sayılı Kanun’un 13’ üncü maddesinde aynen:

“Buna göre 12’nci madde gereğince teşkil edilen fonda toplanan paralar, belediyelerce, Toplu Konut İdaresi Başkanlığının izni alınmak şartıyla:

a) Bu kanundaki amaçlarda kullanılmak üzere arsa sağlanmasında, Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca onanan plan ve projelere göre halk konutu, nüve konut veya geçici misafir konutu yapılmasında,

b) *Islah olunacak gecekonduların bölgeleri ile yeniden tesis edilecek önleme bölgelerinin yol, meydan, kanalizasyon, su, elektrik ve benzerleri gibi kamu hizmet ve tesislerinin Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca onanan projelerine göre yapılmasında veya onarılmasında,*

c) *Kendi bütçe imkânlarıyla karşılanamayan ve fakat bu kanun gereğince yapılması gereken tespit, harita alımı, plan ve projelendirme hizmetlerinde kullanılır. “*

Denilmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere ilgili fonda biriken paralar 775 sayılı Kanununun 13' üncü maddesinde açıklanan yerlerde kullanılabilir, bunun dışındaki yerlerde kullanılamayacaktır.

4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun “Taksitle ödeme, satış bedelinden pay verilmesi, belediyelere devir” başlıklı 5' inci maddesinde; “... *Belediye ve mücavir alan sınırları içindeki Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinin tahsil edilen kısmından öncelikle yerinde muhafaza edilemeyen yapıların tasfiyesinde kullanılmak şartıyla % 10'u, ilgili belediyelerin 20.7.1966 tarihli ve 775 sayılı Kanun hükümlerine göre oluşturulan fon hesabına aktarılır. Kalan kısmından ise ilgili belediyeye % 30, varsa büyükşehir belediyesine % 10 oranında pay verilir. ...Bu paylar tahsilini takip eden ayın yirmisine kadar ilgili idarelerin hesaplarına aktarılır. ...”*

Denilmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin Fonun teşkili ve muhasebeleştirilmesine ilişkin “Belirli Bir Amaca Tahsisli Gelirler ve Alınan Paylar” başlıklı 18' inci maddesinin ikinci fıkrasında aynen:

“20/7/1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondular Kanununun 12' nci maddesi gereği kurulan fonda toplanacak paralar gelir bütçesinin ilgili bölümüne gelir kaydedilir. Diğer taraftan gider bütçesinin ilgili tertibine tahsis amacı doğrultusunda kullanılmak üzere ödenek konulur. Bu fondan yapılan harcamalarda 775 sayılı Kanunda belirtilen usul ve esaslar uygulanır.”

Denilmektedir.

Çankaya Belediyesi'ne 2017 yılı içerisinde hazine tarafından yapılan taşınmaz satışlarından belediye adına ayrılan paylar aktarılmasına rağmen bu payların tutulması için

Çankaya Belediyesince gerekli fon hesabı oluşturulmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; "775 Sayılı Gecekondu Kanunu hükümlerine göre oluşturulmuş gecekondu önleme bölgesi bulunmadığından fon hesabı oluşturulmamıştır." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında, Kamu idaresi göndermiş olduğu cevapta özetle; 775 Sayılı Gecekondu Kanunu hükümlerine göre oluşturulmuş gecekondu önleme bölgesi bulunmadığından fon hesabı oluşturulmadığını belirtmiştir.

Ancak 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun "Taksitle ödeme, satış bedelinden pay verilmesi, belediyelere devir" başlıklı 5 inci maddesinde; "... Belediye ve mücavir alan sınırları içindeki Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinin tahsil edilen kısımdan öncelikle yerinde muhafaza edilemeyen yapıların tasfiyesinde kullanılmak şartıyla % 10'u, ilgili belediyelerin 20.7.1966 tarihli ve 775 sayılı Kanun hükümlerine göre oluşturulan fon hesabına aktarılır. Kalan kısımdan ise ilgili belediyeye % 30, varsa büyükşehir belediyesine % 10 oranında pay verilir. ...Bu paylar tahsilini takip eden ayın yirmisine kadar ilgili idarelerin hesaplarına aktarılır. ..." hükmü yer aldığından dolayı Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinin tahsil edilen kısımdan belediyelere düşen payın kanundaki oranlar dahilinde belediyelerin fon hesabına aktarılması, dolayısıyla bir fon hesabının bulunması gerekmektedir.

Buna göre, idarenin bundan sonra fon hesabı bulundurmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

BULGU 8: Belediye Tarafından Verilen İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarının Doğru ve Güvenilir Veriler Sunamaması

Çankaya Belediyesi Ruhsat ve Denetim Müdürlüğü tarafından tutulan işyeri açma ve çalışma ruhsatları bulunanların listesi doğru ve güvenilir bir veri sunamamaktadır.

Sıhhi ve gayrisıhhi işyerleri ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin ruhsatlandırılması ve denetlenmesine dair iş ve işlemler İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliği'nin kapsamındadır. Bu yönetmelik'in 'Tanımlar' başlıklı 4' üncü maddesine göre ruhsatı vermeye yetkili idare; Belediye sınırları ve mücavir alanlar dışı ile kanunlarda münhasıran il özel idaresine yetki verilen hususlarda il özel idaresini; büyükşehir

belediyesi sınırları ve mücavir alanlar içinde büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesini, bunların dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe veya ilk kademe belediyesini; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeyi ve organize sanayi bölgesi sınırları içinde organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini ifade etmektedir.

Yukarıdaki hükümlerden anlaşılacağı üzere Çankaya Belediyesi sınırları içerisinde Büyükşehir Belediyesinin yetkili olmadığı işyerlerinde ruhsat verme konusunda yetkili idare Çankaya Belediyesi'dir.

Ancak Çankaya Belediyesi Ruhsat ve Denetim Müdürlüğü'nde tutulan ruhsatlı yerler listesi gerçekte olduğundan fazla görünmektedir. Bunun sebebi ise artık faaliyetini sonlandırmış, bulunduğu yeri terketmiş kişilerin ruhsatlarının Müdürlük tarafından iptal edilmemesinden kaynaklanmaktadır.

Belediyelerin gelir kaynaklarından olan İlan ve Reklam Vergisi, Eğlence Vergisi, Çevre Temizlik Vergisi gibi vergilerin takibi bu ruhsatların esas alınarak yapıldığı göz önüne alındığında bu durumun vergi takibini de zorlaştıracığı şüphesizdir.

Açıklanan sebeplerden dolayı belediyenin ruhsatlar için gerekli çalışmayı yapması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Belediyemiz tarafından terkedilen işyerlerine ilişkin ruhsat kayıtlarının incelenmesine yönelik çalışmalar başlatılmış olup gerekli tedbirler alınmaktadır." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında, terkedilen işyerlerine ilişkin ruhsat kayıtlarının incelenmesine başlandığını ve gerekli tedbirlerin alınmakta olduğunu belirtmiştir.

Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 9: Belediyenin Ecrimisil Uygulamasını Kiralama Usulüne Dönüştürmesi

2886 sayılı Kanun'un "Ecrimisil ve Tahliye başlıklı" 75'inci maddesinde;

"Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz malların, gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, fuzuli şağilden, bu Kanunun 9 uncu maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle, idareden taşınmaz ve değerlendirme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve

takdir edilecek ecrimisil istenir. Ecrimisil talep edilebilmesi için, Hazinenin işgalden dolayı bir zarara uğramış olması gerekmez ve füzuli şağilin kusuru aranmaz. ... Kira sözleşmesinin bitim tarihinden itibaren, işgalin devam etmesi halinde, sözleşmede hüküm varsa ona göre hareket edilir. Aksi halde ecrimisil alınır. İşgal edilen taşınmaz mal, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edilir.” denilmektedir.

Ecrimisil; Hazine taşınmazının ya da bir malın sahibinin idarenin izni ve malın sahibinin rızası dışında gerçek veya tüzel kişilerce bu malı kullanmakla bir zarara uğrayıp uğramayacağı söz konusu olmaksızın bu maldan, işgal tasarruf veya her ne şekilde olursa olsun yararlanması karşılığında işgalci tarafından ödenen ve belediye tarafından tahsil edilen tazminattır. Ecrimisilin ödenmesi tahliyeyi engellemez, idarenin işgal altındaki taşınmazı her zaman 2886 Sayılı Yasanın 75’inci maddesine göre tahliye ettirmesi gerekmektedir.

Yukarıdaki mevzuattan da anlaşılacağı üzere, ecrimisil bir kiralama yöntemi olmadığı gibi olağan bir yöntem de değildir. İşgale uğrayan ve sonradan tespit edilen kamuya ait taşınmaz mal için füzuli şağilden bunun bedelinin adeta bir tazminat suretinde alınmasıdır. Asıl olan 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’na uygun olarak kiraya verilmesidir. Kira geleceğe, ecrimisil ise geçmişe yönelik olduğu için geleceğe yönelik ecrimisil tahakkuk ettirilemez.

Öte yandan, 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 15’inci maddesinde; 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun 75’inci maddesi hükümlerinin belediye taşınmazları hakkında da uygulanacağı belirtilmektedir. Buna göre kurum taşınmazları hakkında da 2886 sayılı Kanunu’nun 75’inci maddesi uygulanmalıdır.

Söz konusu mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere; kanun koyucu, Belediye taşınmazlarının bu kanuna göre kiraya verilmesi gerektiği noktasında iradesini ortaya koymuştur. Bu itibarla Kurum mülkiyetindeki taşınmaz malları kiraya verme işleri 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’ndaki ihale usullerine göre yapılmalı ve sözleşme süresinin bitiminde aynı taşınmaz malın kiraya verilebilmesi için yeniden 2886 sayılı Kanun’daki belirtilen usullerden biriyle ihaleye çıkılmalıdır. Kira süresi sonunda işgal devam ederse, sözleşmede aksine hüküm yoksa ecrimisil alınmalı; işgalin devam etmesi durumunda taşınmazın tahliyesi için ilgili mülki amire talepte bulunulmalıdır.

Ancak Çankaya Belediyesi 2017 yılı içerisinde 116 adet taşınmazını 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’na göre kiraya vermesi gerekirken ecrimisil yoluyla kullandırmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; "Ecrimisil uygulamaları genellikle inşaat firmalarının inşaat süresince düzenlenmiş park alanlarındaki ticari nitelik taşımayan şantiye binalarına geçici ecrimisiller uygulanmaktadır. Bunların dışındaki ecrimisil işlemlerinin kanuna uygun olarak ihale edilip kiraya verilmesi için süreçler işletilerek yapılması sağlanacaktır." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında, Ecrimisil uygulamalarının genellikle inşaat firmalarının inşaat süresince düzenlenmiş park alanlarındaki ticari nitelik taşımayan şantiye binalarına geçici ecrimisiller uygulandığını ve bunların dışındaki ecrimisil işlemlerinin kanuna uygun olarak ihale edilip kiraya verilmesi için süreçler işletileceğini belirtmiştir.

Belediyenin önerimiz doğrultusunda bu taşınmazları ihaleye çıkararak kiraya vermesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

BULGU 10: Belediyenin İşlettiği Çocuk Gündüz Bakımevlerinde Mevzuata Aykırı Olarak Bazı Çocukların Ücretsiz Yararlandırılması

Çankaya Belediyesinin bütçe içi işletme olarak kurduğu 12 adet çocuk gündüz bakımevinde ücretsiz yararlandırılan çocukların bulunduğu tespit edilmiştir.

4736 Sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 1' inci maddesinin ilk fıkrasında;

"Genel bütçeye dahil daireler ile katma bütçeli idareler, bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar, kanunla kurulan fonlar, kefalet sandıkları, sosyal güvenlik kuruluşları, genel ve katma bütçelerin transfer tertiplerinden yardım alan kuruluşlar, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıkları ile müesseseleri, il özel idareleri ve belediyeler ile bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmeler, özel bütçeli kuruluşlar, özelleştirme işlemleri tamamlanuncaya kadar, 24.11.1994 tarihli ve 4046 sayılı Kanuna tâbi kuruluşlar ve özel hukuk hükümlerine tâbi, kamunun çoğunluk hissesine sahip olduğu kuruluşlar, kamu banka ve kuruluşları ile bunlara bağlı iş yerleri ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca üretilen mal ve hizmet bedellerinde işletmecilik gereği yapılması gereken ticarî indirimler hariç herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulanmaz."

Denilmektedir.

Aynı Kanun'un 1' inci maddesinin 6' ncı fıkrasında ise Bakanlar Kurulu'nun birinci fıkra hükmünden muaf tutulacak kişi veya kurumları tespit etmeye yetkili olduğu hüküm altına alınmıştır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere kamu kurum ve kuruluşları ürettikleri mal veya hizmetlerin tarifelerinde herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulayamaz. Bu konuda tek yetkili mercii Bakanlar Kuruludur.

Ancak Çankaya Belediyesinin 12 adet çocuk gündüz bakımevinden toplam 47 çocuğun ücretsiz yararlandığı tespit edilmiştir. Bu uygulama 4736 sayılı Kanun'a aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Bulguda, Belediyemizin çocuk gündüz bakımevinden toplam 47 çocuğun ücretsiz yararlandığı tespit edildiği belirtilmektedir. Belediye meclisimizin 02/04/2018 tarihli ve 183 sayılı kararı ile düşük gelirli aile çocukları için 20 TL katkı payı belirlenmiştir." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında, Belediye meclisinin 02/04/2018 tarihli ve 183 sayılı kararı ile düşük gelirli aile çocukları için 20 TL katkı payı belirlendiğini belirtmiştir.

Ancak bulgumuzda yer verilen mevzuat hükmünde de açıklandığı üzere kamu kurum ve kuruluşları ürettikleri mal veya hizmetlerin tarifelerinde herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulayamaz. Bu konuda tek yetkili mercii Bakanlar Kuruludur.

Dolayısıyla belediyenin, bu konuda yetkili merci Bakanlar Kurulu olduğu için herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulaması mevzuata uygun bulunmamaktadır.

BULGU 11: Kamu Kurumları Tarafından Kamulaştırılan Taşınmazlar İle Devir Ve Ferağ Edilen Taşınmazlara İlişkin Bilgilerin Tapu İdaresinden Alınmaması

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 10'uncu maddesinde; "*Kamulaştırılması yapılan taşınmaz mal, tahsis edildiği kamu hizmeti itibariyle sicile kaydı gerekmeyen bir niteliğe dönüşmüş ise, istek halinde mahkemece sicil kaydının terkinine karar verilir. Bu tescil ve terkin işlemi sırasında mal sahiplerinin bu taşınmaz mal nedeniyle vergi ilişkisi aranmaz. Ancak, tapu dairesi durumu ilgili vergi dairesine bildirir*" hükmü bulunmaktadır. 2942 sayılı Kanun'un 39'uncu maddesinde ise; "*Kamulaştırılan taşınmazın kamulaştırıldığı yıla ait emlak vergisi tarhına esas olan vergi değeri, kesinleşen kamulaştırma bedelinden az olduğu takdirde, kamulaştırma bedeli ile vergi değeri arasındaki fark üzerinden, cezalı emlak vergisi tarh olunur. Emlak Vergisi beyannamesinin ek süreye rağmen verilmemiş olması halinde, kesinleşen kamulaştırma bedeli, kamulaştırmanın yapıldığı yıla ait vergi değeri yerine geçer ve bu değer*

üzerinden cezalı emlak vergisi tarhiyatı yapılır” düzenlemesine yer verilmiştir.1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu’nun 30’uncu maddesinde ise; “Devir ve ferağ yapılan bina ve arazinin, devir ve ferağın yapıldığı yıl ile geçmiş yıllara ait ödenmemiş Emlak Vergisinin ödenmesinden devreden devralan müteselsilen sorumlu tutulurlar. Devralanın mükellefe rücu hakkı saklıdır. Tapu daireleri devir ve ferağ işlemi, işlemin yapıldığı ayı takip eden ayın 15’inci günü akşamına kadar ilgili belediyelere bildirir” düzenlemesine yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri çerçevesinde emlak vergisine konu taşınmazın kamu kurumları tarafından kamulaştırılması halinde kamu kurumları, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu hükümleri çerçevesinde bu vergiden muaf oldukları için mükellefiyet ortadan kalkmaktadır. Kamulaştırılan taşınmazın kamulaştırıldığı yıla ait emlak vergisi tarhına esas olan vergi değeri, kesinleşen kamulaştırma bedelinden az olduğu takdirde ise kamulaştırma bedeli ile vergi değeri arasındaki fark üzerinden cezalı emlak vergisi tarh edilecektir. Devir ve ferağ yapılan bina ve arazinin geçmiş yıllara ait ödenmemiş Emlak Vergisinin ödenmesinden devreden ve devralan müteselsilen sorumlu tutulmuş olup Tapu Daireleri devir ve ferağ işlemi, işlemin yapıldığı ayı takip eden ayın 15’inci günü akşamına kadar ilgili belediyelere bildirmekle yükümlü tutulmuştur. Kamulaştırma, devir ve ferağ işlemleri nedeniyle emlak vergisinin mükellefi ve sorumlusu değişmekte, cezalı emlak vergisi tarhı söz konusu olabilmektedir. Ayrıca vergiye konu emlakın bu vergiden muaf kamu idareleri tarafından kamulaştırılması halinde ise muafiyet söz konusu olabilmektedir. Bu nedenle kamulaştırma, devir ve ferağ gibi nedenlerle emlak vergisiyle ilgili işlemlerin mevzuata uygun olarak yapılabilmesi için gerekli bilgilerin belediye tarafından başta tapu idareleri olmak üzere diğer kurum ve kişilerden alınması gerekmektedir.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu’nun 37’nci maddesinde; “*Bu Kanunda geçen "Vergi dairesi" tabiri, belediyeleri ifade eder*” düzenlemesine yer verilmiştir. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nun “*Devamlı bilgi verme*” başlıklı 149’uncu maddesinde; “*Kamu idare ve müesseseleri (Kamu hizmeti ifa eden kurum ve kuruluşlar dahil) ile gerçek ve tüzelkişiler vergilendirmeye ilişkin olaylarla ilgili olarak Maliye ve Gümrük Bakanlığı ve vergi dairesince kendilerinden yazı ile istenecek bilgileri belli fasılalarla ve devamlı olarak yazı ile vermeye mecburdurlar*” düzenlemesine, “*Bilgi vermekten imtina edememek*” başlıklı 151’inci maddesinde de; “*Kendilerinden bilgi istenilen gerçek ve tüzel kişiler, özel kanunlarda yazılı mahremiyet hükümlerini ileri sürerek, bilgi vermekten imtina edemezler*” düzenlemesine yer verilmiştir. 213 sayılı Kanun’un mükerrer 335’inci maddesinde ise 149’uncu madde hükümleri çerçevesinde bilgi verme görevini yerine getirmeyenlere “*Özel Usulsüzlük Cezası*” kesileceği

düzenlenmiştir.

Yukarıda yer verilen hükümler çerçevesinde kamulaştırma, devir ve ferağ işlemleriyle ilgili bilgilerin emlak vergisi açısından vergi dairesi hükmünde olan belediye tarafından ilgili kurum ve kişilerden istenilmesi ilgili kurum ve kişiler tarafından ise istenilen bilgilerin verilmesi, aksi durumda belediye tarafından özel usulsüzlük cezası kesilmesi gerekmektedir.

Ancak Çankaya Belediyesinin bu tür kamulaştırma, devir ve ferağ işlemleriyle ilgili bilgileri Tapu İdaresi'nden almadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; Aynen "1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 30 uncu maddesinde "Devir ve ferağı yapılan bina ve arazinin, devir ve ferağın yapıldığı yıl ile geçmiş yıllara ait ödenmemiş Emlak Vergisinin ödenmesinden devreden devralan müteselsilen sorumlu tutulurlar. Devralanın mükellefe rücu hakkı saklıdır. Tapu daireleri devir ve ferağ işlemini, işlemin yapıldığı ayı takip eden ayın 15'inci günü akşamına kadar ilgili belediyelere bildirir." hükmü yer almaktadır. İlgili hükme istinaden devri yapılan taşınmaz bilgileri tapu müdürlüğünden istenilmiş ancak yazılarımıza bugüne kadar cevap alınamamıştır." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında özetle, devri yapılan taşınmaz bilgilerinin Tapu Müdürlüğü'nden istenildiğini ancak yazılara bugüne kadar cevap alınmadığını belirtmiştir.

Dolayısıyla, bulgumuzda belirtildiği üzere belediyeler Emlak Vergisi açısından vergi dairesidir ve ilgili kurum kuruluşlardan belediyeye Emlak Vergisi ile ilgili bilgileri vermekle yükümlüdür. Belediyenin bundan sonra bulgumuzda belirtilen mevzuat hükümlerini de dikkate alarak bilgi istemesinin yerinde olacağı düşünülmektedir.

BULGU 12: Mevzuata Aykırı Olarak Çeşitli Dernek ve Vakıflara Taşınmaz Tahsisinin Bulunması

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Diğer kuruluşlarla ilişkiler" başlıklı 75'inci maddesinde;

"Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda

...

c) (Değişik: 12.11.2012-6360/19 md.) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları,

kamu yararına çalışan dernekler, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 7.6.2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir. Diğer dernek ve vakıflar ile gerçekleştirilecek ortak hizmet projeleri için mahallin en büyük mülki idare amirinin izninin alınması gerekir.

d) Kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edebilir. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür.”

Hükmü yer almaktadır.

5393 sayılı Kanun'un 75' inci maddesinin d fıkrasında taşınmaz tahsisine ilişkin koşullar belirtilmiştir. Kanunun 75' inci maddesinin c fıkrasında ise hangi vakıf ve derneklerle ortak hizmet projesi gerçekleştirilebileceği açıklanmıştır. 75'inci maddenin (c) ve (d) fıkraları birlikte değerlendirildiğinde; belediyenin, dernek ve vakıflarla ortak hizmet projesi geliştirebileceğinin belirtildiği, ancak mülkiyetindeki taşınmazları bunlara tahsis edebileceğine ilişkin herhangi bir hükmün yer almadığı görülmektedir. Çünkü tahsise ilişkin özel hükümler d fıkrasında düzenlenmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Taşınmaz tahsisi" başlıklı 47'nci maddesinde; kamu idarelerinin, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek amacıyla mülkiyetlerindeki taşınmazlarını birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebilecekleri, tahsis edilen taşınmazın amaç dışında kullanılmayacağı belirtilmiştir. 5018 sayılı Kanuna dayanılarak çıkartılan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmelik'in 3'üncü maddesinde kamu idaresi; "Tahsis açısından, Yönetmelik ekindeki idareler ile kendilerine tahsis yapılması açısından köy tüzel kişiliklerini..." şeklinde tanımlanmıştır. Yönetmelik ekindeki idareler ise Genel Yönetim Kapsamındaki idareler olup dernek ve vakıflar bu kapsamda yer almamaktadır.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, belediyeler; kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına, belediye meclis kararı ile tahsis edebilirler. Buna karşın, mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşları dışında kalan

gerçek ve tüzel kişilere, derneklere, sivil toplum kuruluşlarına veya meslek kuruluşlarına süresi her ne olursa olsun tahsis işlemi gerçekleştiremezler. Bu tüzel kişiliklere ancak 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine uygun olarak kiralama işlemi yapılabilir.

Yapılan denetimlerde, Çankaya Belediyesinin tahsisli taşınmazlarından 5 adedi çeşitli dernek, vakıf ve birliklere tahsis edildiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; Aynen "5393 sayılı Kanunun 15 inci maddesinde, “İl sınırları içinde büyükşehir belediyeleri, belediye ve mücavir alan sınırları içinde il belediyeleri ile nüfusu 10.000'i geçen belediyeler, meclis kararıyla; turizm, sağlık, sanayi ve ticaret yatırımlarının ve eğitim kurumlarının su, termal su, kanalizasyon, doğal gaz, yol ve aydınlatma gibi alt yapı çalışmalarını faiz almaksızın on yıla kadar geri ödemeli veya ücretsiz olarak yapabilir veya yaptırabilir, bunun karşılığında yapılan tesislere ortak olabilir; sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve turizmi geliştirecek projelere İçişleri Bakanlığının onayı ile ücretsiz veya düşük bir bedelle amacı dışında kullanılmamak kaydıyla taşınmaz tahsis edebilir.” hükmü yer almaktadır.

Belediyemizce bu kapsamda sosyal hizmet kapsamındaki projelerle mevzuata uygun olarak işlem tesis edilmektedir." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında özetle, 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesine dayanarak İçişleri Bakanlığı'nın onayı ile sosyal hizmet kapsamındaki projelerle mevzuata uygun olarak işlem tesis edildiğini belirtmiştir.

Belediyenin vermiş olduğu cevapta dayanak noktasını oluşturan 5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesi belediyenin yetkilerinin açıklandığı bir maddedir. Bu maddede belediyenin taşınmazlarını belli projelerde tahsis edebileceği belirtilmiştir. Ancak hangi kurum ve kuruluşlara hangi şartlarla tahsis yapılacağı 5393 sayılı Kanun'un 'Diğer Kuruluşlarla İlişkiler' başlıklı 75'inci maddesinde açıklanmaktadır. Belediyenin yaptığı taşınmaz tahsislerini bu hükümleri dikkate alarak yapması gerekmektedir. Nitekim bulgumuzun ana dayanağını da bu madde oluşturmaktadır.

5393 sayılı Kanun'un 75' inci maddesinin d fıkrasında taşınmaz tahsisine ilişkin koşullar belirtilmiştir. Kanunun 75' inci maddesinin c fıkrasında ise hangi vakıf ve derneklerle ortak hizmet projesi gerçekleştirilebileceği açıklanmıştır. 75'inci maddenin (c) ve (d) fıkraları birlikte değerlendirildiğinde; belediyenin, dernek ve vakıflarla ortak hizmet projesi geliştirebileceğinin belirtildiği, ancak mülkiyetindeki taşınmazları bunlara tahsis edebileceğine

ilişkin herhangi bir hükmün yer almadığı görülmektedir. Çünkü tahsise ilişkin özel hükümler d fıkrasında düzenlenmiştir.

Buna göre, belediye taşınmazlarının dernek ve vakıflara 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine uygun olarak kiralama işlemi yapılması gerekmektedir.

BULGU 13: Sayıştay İlamlarının Gereğinin Yapılmaması

Çankaya Belediyesinin 2017 yılı gelir kayıt ve belgelerinin incelenmesi sonucunda, 2001 ve 2015 yıllarına ait Sayıştay ilamları kesinleşmesine rağmen infaz edilmediği tespit edilmiştir.

832 sayılı mülga Sayıştay Kanunu'nun 'İlamların İnfazı' başlıklı 64' üncü maddesine göre Sayıştay ilamları kesinleştikten sonra 45' inci madde gereğince yerine getirilir. Kanunun 45' inci maddesinin ilk fıkrasına göre ise; Sorumlularca; gelir, gider, mal ve kıymetlerden mevzuata uygun olarak tahakkuk ettirilmediği, alınmadığı, harcanmadığı, verilmediği, saklanmadığı veya idare edilmediği Sayıştay'ca kesin hükme bağlananları, sorumlular keyfiyetin idarece kendilerine bildirilmesinden başlayarak üç ay içinde Hazineye ödemekle zorunludurlar.

19.12.2010 tarihli 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 82' nci maddesiyle 832 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmıştır. Bu Kanunun 53'üncü maddesinde "*Sayıştay ilamları kesinleştikten sonra doksan gün içerisinde yerine getirilir. İlam hükümlerinin yerine getirilmesinden, ilamların gönderildiği kamu idarelerinin üst yöneticileri sorumludur...*" denilmektedir.

Aynı Kanunun 9' uncu maddesinde ise "*...Hesabı bu Kanun hükümlerine göre zamanında ve tam olarak vermeyen sorumlular veya diğer ilgililer ile Sayıştay denetimine giren kamu idareleri görevlilerinden, denetleme ve yargılama sırasında, istenilen her çeşit bilgi, belge ve defterleri vermeyen ve denetleme ve yargılamayı güçleştirenlerin aylıkları, Sayıştayın istemi üzerine ilgili kamu idarelerince, hesabı veya istenen bilgi, belge ve defterleri eksiksiz verinceye kadar yarım olarak ödenir. Yarım aylık kesilmeye başlandığı tarihten itibaren muhasebe yetkilileri en çok üç ay, diğer görevliler ise Sayıştayca belli edilen süre içinde yine hesabı veya istenilen bilgi, belge ve defterleri vermez veya denetleme ve yargılamayı güçleştiren sebepleri ortadan kaldırmazlarsa, bu defa ilgili kamu idarelerince mevzuatındaki usule göre görevden uzaklaştırılarak haklarında gerekli soruşturma veya kovuşturma yapılır.*

Sayıştay ilamlarının infazını izlemeyen ve gereklerini yerine getirmeyenler hakkında da

üçüncü fıkradaki hükümler uygulanır.” denilmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere 19.12.2010 tarihinden önce yürürlükte bulunan mülga Sayıştay Kanunu’na göre ilamlar kesinleştiği tarihten itibaren 3 ay, 19.12.2010 tarihli yeni Sayıştay Kanunu’na göre ise ilamlar kesinleştiği tarihten itibaren 90 gün içerisinde yerine getirilir.

2001 yılına ait ilam 07.03.2006 tarihinde, 2015 yılına ilişkin ilam ise 17.01.2017 tarihinde kesinleşmiştir. Yukarıdaki hükümlere karşı ayrıntısı aşağıda gösterilen toplam 92.307,13 TL'lik kesinleşmiş ilam hükmü halen infaz edilmemiştir.

Tablo 3:İnfaz Edilmeyen Sayıştay İlamları Tablosu

Bütçe Yılı	İlam Madde No	Tutar (TL)
2001	3	67.454,70
2015	8	24.852,43
TOPLAM		92.307,13

Kamu idaresi cevabında; "2001/3 sayılı ilam icra takibine konulmuştur. 2015 /8 nolu ilamın ise 2018 yılı içerisinde tahsili öngörülmektedir." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında, 2001/3 sayılı ilamın icra takibine konulduğunu, 2015 /8 nolu ilamın ise 2018 yılı içerisinde tahsilinin öngörüldüğünü belirtmiştir.

Bulgu konusu tespitinin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 14: Sosyal Denge Sözleşmesine Sözleşme Konusu Olmayan Hükümlerin Konulması

Çankaya Belediyesi personeline sosyal denge ödenmesine ilişkin sözleşmeye toplu sözleşmenin konusu olmayan ve 4688 sayılı Kanun’a aykırılık oluşturan hükümlerin konulduğu görülmüştür.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu’nun “Mahalli İdarelerde Sözleşme imzalanması” başlıklı 32’nci maddenin birinci fıkrasındaki, “27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 15 inci maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince, il özel idaresinde valinin teklifi üzerine il genel meclisince karar verilmesi halinde, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminatı tutarını belirlemek

üzere ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendikanın genel başkanı veya sendika yönetim kurulu tarafından yetkilendirilecek bir temsilcisi ile belediyelerde belediye başkanı, il özel idaresinde vali arasında toplu sözleşme sürecinin tamamlanmasını izleyen üç ay içerisinde sözleşme yapılabilir.” denilmektedir. Bu düzenlemeye göre imzalanacak toplu sözleşme sosyal denge ödenmesi ile ilgili olmalıdır. Sosyal denge ödemesini ilgilendirmeyen hükümler toplu sözleşmenin konusu değildir.

Çankaya Belediyesi ile TÜR BEL-SEN arasında imzalanan 15.05.2016-14.04.2018 yürürlük tarihli sözleşmenin 10’uncu maddesinin e fıkrasında, “Çalışanlardan çocukları belediyenin Çocuk gündüz bakımevi ve etüt merkezinden yararlananlardan 2. Kardeş ücretsiz yararlanır.” Hükümü, 11’inci maddesinin e fıkrasında, “Çalışanlar Ahlatlıbel, Maltepe ve Sıhhiye Çok katlı otoparktan ücretsiz olarak yararlanır.” Hükümü, 15’inci maddesinin b fıkrasında, “8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Gününde kadın çalışanlar sendikaca yapılacak etkinliklere katılmak üzere izinli sayılırlar.” hükümü gibi düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemelerin sosyal denge ödenmesiyle ilgisi olmadığı gibi, 4688 sayılı Kanunla da ilgisi bulunmamaktadır. 4688 sayılı Kanun’a aykırı hükümler toplu sözleşmede yer almamalıdır.

Kamu idaresi cevabında; "Bulgu konusu hususlara dikkate edilecektir." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususlara dikkat edileceğini belirtmiştir.

Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 15: Bir Kısım Taşınmaz Tahsis Sürelerinde Mevzuata Aykırı Uygulamaların Bulunması

Çankaya Belediyesi tarafından taşınmaz tahsisinde 25 yılı aşkın tahsis kararlarının bulunduğu tespit edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Diğer kuruluşlarla ilişkiler” başlıklı 75’inci maddesinde;

“Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda

...

c) (Değişik: 12.11.2012-6360/19 md.) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 7.6.2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu kapsamına

giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir. Diğer dernek ve vakıflar ile gerçekleştirilecek ortak hizmet projeleri için mahallin en büyük mülki idare amirinin izninin alınması gerekir.

d) Kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edebilir. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür.”

hükmü yer almaktadır.

5393 sayılı Kanun'un 75' inci maddesinin d fıkrasında taşınmaz tahsisine ilişkin koşullar belirtilmiştir. Kanunun 75' inci maddesinin c fıkrasında ise hangi vakıf ve derneklerle ortak hizmet projesi gerçekleştirilebileceği açıklanmıştır.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, belediyeler; kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına, belediye meclis kararı ile tahsis edebilirler. Mahalli idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına gerçekleştirilen tahsis işleminin süresi ise yirmi beş yılı aşamaz.

Mevzuatın hiçbir yerinde taşınmaz tahsisinin yirmi beş yılı aşabileceğine dair hüküm bulunmamasına rağmen Çankaya Belediyesinin tahsis süresi yirmi beş yılı aşan taşınmazları bulunduğu tespit edilmiştir. Bu tahsisler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 4:Mevzuata Aykırı Taşınmaz Tahsis Tablosu

S.NO	MAHALLESİ	ADA	PAR.	ALAN	TAHSİS BAŞLANG	TAHSİS	BEDELİ	TAHSİS/İNTİFA HAKKI VERİLEN KİŞİ/KURUM/ŞİRKET
1	OR-AN	27343	1	2078	28.1.1998	49	15,120	... BİRLİĞİ
2	HARBİYE	7510	6	595	26.2.1999	49	4,500	...VAKFI (YURT)
3	GÜZELTEPE	5406	10	668	17.8.1995	49	3,570	... Derneği
4	HARBİYE	7940	16	751	14.7.1995	49	1,999 Merkezi
5	YILDIZEVLER	26725	5	1800	23.10.1998	49	12,500	... Kulübü
6	DİKMEN	16551	7	1038	22.11.1994	49	7,350	YARGITAY BAŞKANLIĞI "YARGITAY EVİ"
7	Ş.C. KARACA	27791	4	3033	05.1.2011	SÜRESİZ	BEDELSİZ	ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI(İTFAİYE)
8	MUSTAFA KEMAL	13800	21	5400	09.10.2015	29	BEDELSİZ	TED ÜNİVERSİTESİ YURT
9	ÇUKURCA	26164	2	2764	28.4.1992	39	PEŞİN ALINDI	TÜRKİYE ESNAF VE SANATKARLARI

Kamu idaresi cevabında; Aynen "5393 sayılı Kanununun 15 inci maddesinde, “*İl sınırları içinde büyükşehir belediyeleri, belediye ve mücavir alan sınırları içinde il belediyeleri ile nüfusu 10.000'i geçen belediyeler, meclis kararıyla; turizm, sağlık, sanayi ve ticaret yatırımlarının ve eğitim kurumlarının su, termal su, kanalizasyon, doğal gaz, yol ve aydınlatma gibi alt yapı çalışmalarını faiz almaksızın on yıla kadar geri ödemeli veya ücretsiz olarak yapabilir veya yaptırabilir, bunun karşılığında yapılan tesislere ortak olabilir; sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve turizmi geliştirecek projelere İçişleri Bakanlığının onayı ile ücretsiz veya düşük bir bedelle amacı dışında kullanılmamak kaydıyla taşınmaz tahsis edebilir.*” hükmü yer almaktadır.

Ayrıca, 5393 sayılı Kanun'un 18 inci maddesinin e bendinde “*Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek.*” hükümleri çerçevesinde İçişleri Bakanlığı'ndan onay alınarak tapu kütüğüne şerh konularak intifa hakkı tesis edilmektedir." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında özetle, 5393 sayılı Kanun'un 15 inci maddesine göre İçişleri Bakanlığının onayı ile ücretsiz veya düşük bir bedelle amacı dışında kullanılmamak kaydıyla taşınmaz tahsis edebileceğini, ayrıca 5393 sayılı Kanun'un 18' inci maddesinin e bendine göre ise taşınmaz tahsisine karar vermek yetkisinin belediye meclisinde bulunduğunu ve bu hükümler çerçevesinde İçişleri Bakanlığı'ndan onay alınarak tapu kütüğüne şerh konularak intifa hakkı tesis edildiğini belirtmiştir.

Her ne kadar idare İçişleri Bakanlığı'ndan onay alarak tapu kütüğüne şerh koydurduğunu belirtse de bulgumuzda belirtilen mevzuat hükümleri çerçevesinde taşınmaz tahsis süresi hiçbir şekilde 25 yılı geçemeyecektir.

Buna göre, belediyenin taşınmaz tahsisinde 25 yılı aşmayan süreler belirlemesinin mevzuat açısından uygun olacağı düşünülmektedir.

8. EKLER

EK 1: KAMU İDARESİ MALİ TABLOLARI

Çankaya Belediyesi 2017 Yılı Bilançosu

AKTİF			
1-DÖNEN VARLIKLAR			455.493.467,94
	10- HAZIR DEĞERLER		50.764.714,83
		100- Kasa Hesabı	4.514,36
		102- Bankalar Hesabı	21.316.981,52
		103- Verilen Çekler ve Gön.Emri Hes. (-)	0,00
		105- Döviz Hesabı	302.597,04
		109- Banka Kredi Kartlarından Alack.Hs.	29.140.621,91
	12- FAALİYET ALACAKLARI		271.142.176,35
		121- Gelirlerden Takipli Alacaklar	259.827.263,32
		122- Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hs.	11.149.096,33
		126- Verilen Depozito ve Teminatlar Hes.	165.816,70
	13- KURUM ALACAKLARI		31.696.776,22
		132- Kurumca Verilecek Borç Alack.	47.035,35
		137- Takipteki Kurum Alacakları Hs.	31.649.740,87
	14- DİĞER ALACAKLAR		13.406.936,62
		140- Kişilerden Alacaklar Hes.	13.406.936,62
	15- STOKLAR HESABI		84.776.696,28
		150- İlk Madde ve Malzeme Hes.	84.776.696,28
	16- ÖN ÖDEMELER		3.706.167,64
		162- Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hes.	3.619.441,35
		180- Gelecek Aylara Ait Giderler Hs.	86.726,29
2- DURAN VARLIKLAR			4.512.201.396,26
	22-	FAALİYET ALACAKLARI	45.023.545,31
		220- Gelirlerden Alacaklar Hs.	2.386.071,04
		222- Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hs.	42.637.474,27
	24- MALİ DURAN VARLIKLAR		109.558.799,32
		240- Mali Kyr.Yat.Ser.Hes.	40.852.799,32
		241- Mal ve Hiz. Ürt.Kur.Yatr.Serm.Hs.	104.074.000,00

		247-Sermaye Taahhütleri Hesabı	-35.368.000,00
	25- MADDİ DURAN VARLIKLAR HESABI		4.357.619.051,63
		250- Arazi ve Arsalar Hesabı	2.766.596.726,52
		251- Yer altı ve Yerüstü Düzenleri Hs.	1.066.626.812,57
		252-Binalar Hesabı	668.878.152,52
		253- Tesis Makine ve Cihazlar Hs.	10.569.528,79
		254- Taşıtlar Hesabı	28.782.047,41
		255- Demirbaşlar Hesabı	22.491.728,42
		257- Birikmiş Amortismanlar Hes. (-)	-218.937.499,80
		258- Yapılmakta Olan Yatırımlar Hs.	12.611.555,20
	26- MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR		0,00
		260- Haklar Hesabı	3.224.906,33
		268- Birikmiş Amortismanlar Hes.(-)	-3.224.906,33
AKTİF TOPLAMI			4.967.694.864,20
NAZİM HESAPLAR			60.562.103,41
	91- NAKİT DIŞI TEMİNAT VE KİŞ.AİT MENK.KIY.HES.		60.562.103,41
		910- Teminat Mektupları Hesabı	60.560.103,41
		912- Kişilere Ait Menk.Kıy.Hes.	2.000,00

			PASİF
3- KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR			269.130.574,62
	30- KISA VADELİ İÇ MALİ BORÇLAR		2.220.250,57
		300- Banka Kredileri Hes.	2.220.250,57
	32- FAALİYET BORÇLARI		68.146.050,74
		320- Bütçe Emanetleri Hesabı	66.973.214,31
		329-Diğer Çeşitli Borçlar	1.172.836,43
	33- EMANET YABANCI KAY.HES.		62.113.230,60
		330- Alınan Değ.Tem.Hes.	20.182.888,85
		333- Emanetler Hes.	41.930.341,75
	36- ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER		124.983.676,96
		360- Ödenecek Vergi ve Fonlar	3.906.106,10
		361- Ödenecek Sos.Güv.Kesintileri	2.131.375,16

		362- Fonlar ve Diğer Kam.İd.A.Yap.Tah.	113.622.012,92
		363- Kamu İdareleri Payları Hes.	5.324.182,78
	37-BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI		11.667.365,75
		372- Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı	11.667.365,75
4- UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR			455.611.655,66
	40-UZUN VADELİ İÇ MALİ BORÇLAR		939.285,72
		400-Banka Kredileri Hesabı	939.285,72
	43- DİĞER BORÇLAR		454.672.369,94
		438- Kamuya Olan Ertelen.Tak.Borç.	397.889.594,91
		472- Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı	56.782.775,03
5- ÖZ KAYNAKLAR			4.242.952.633,92
	50- NET DEĞER		3.794.428.966,82
		500- Net Değerler Hesabı	3.794.428.966,82
	57-	GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI	116.887.371,00
		570- Geçmiş Yıllar Olumlu Faal. Sonuç. Hes.	116.887.371,00
	58- GEÇMİŞ YILLAR FAALİYET SONUÇLARI		-444.056.524,23
		580- Geç.Yıl.Olumsuz Faal.Son.Hs.(-)	-444.056.524,23
	59- DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI		775.692.820,33
		590- Dönem Olumlu Faaliyet Sonuç.Hs.	775.692.820,33
PASİF TOPLAMI			4.967.694.864,20
NAZİM HESAPLAR			60.562.103,41
	91- NAKİT DIŞI TEMİNAT VE KİŞ.AİT MENK.KİY.HES.		60.562.103,41
		911- Teminat Mektupları Hesabı	60.560.103,41
		913- Kişilere Ait Menk.Kıy.Hes.	2.000,00

Çankaya Belediyesi 2017 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu

Hesap Kodu	GİDERİN TÜRÜ	2015	2016	2017
		TL	TL	TL
630	GİDERLER HESABI	878.278.867,37	916.617.286,72	903.024.324,35
630	PERSONEL GİDERLERİ	204.952.303,84	165.356.044,52	184.221.630,02
630	SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA DEVLET PRİMİ GİDERLERİ	26.264.035,51	29.897.397,97	32.110.567,74
630	MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	209.629.642,71	458.909.301,25	336.749.211,98
630	FAİZ GİDERLERİ	1.944.145,43	1.075.511,35	490.088,79
630	CARİ TRANSFERLER	7.008.926,88	8.667.324,21	10.597.033,97
630	SERMAYE TRANSFERLERİ	1.942.166,00	32.000.000,00	145.000.000,00
630	Değer Ve Miktar Değişimleri Giderleri	352.627.467,50	5.839,26	0,00
630	Gelirlerin Ret Ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	1.285.330,35	720.743,83	1.100.446,84
630	Amortisman Giderleri	54.856.460,90	39.549.090,30	72.300.731,05
630	İlk Madde ve Malzeme Giderleri	17.768.388,25	22.299.101,94	28.261.495,07
630	Silinen Alacaklardan Kaynaklanan Giderler	0,00	125.069.097,49	69.610.040,05
630	Diğer Giderler	0,00	33.067.834,60	22.583.078,84
	Giderler Toplamı	878.278.867,37	916.617.286,72	903.024.324,35

Hesap Kodu	GELİRİN TÜRÜ	2015	2016	2017
		TL	TL	TL
600	GELİRLER HESABI	558.519.744,18	941.156.186,54	1.678.717.144,68
600	Vergi Gelirleri	276.551.124,56	358.879.985,74	351.749.219,53
600	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	45.278.725,82	62.730.257,12	74.163.554,00
600	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	6.782.586,77	1.854.112,74	3.397.462,69
600	Diğer Gelirler	220.423.582,03	344.612.280,22	357.014.485,14
600	Sermaye Gelirleri	0,00	0,00	0,00
600	Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri	9.483.725,00	173.079.550,72	892.392.423,32
	Gelirler Toplamı	558.519.744,18	941.156.186,54	1.678.717.144,68
	Faaliyet Sonucu(+/-)	-319.759.123,19	24.538.899,82	775.692.820,33

